

Examenul de bacalaureat național 2019

Proba E. c)

Istorie

Clasa a XII-a

Simulare

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I.TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium vezetésének megszerzése Gheorghe Gheorghiu-Dej, a párt Központi Bizottságának főtitkára által 1946. november végén és a minisztérium hatáskörének kibővítése az 1947. április 5.-én elfogadott új szabályozásokkal lehetővé tette a Kommunista Párt számára, hogy a kormány gazdaságpolitikáit kapitalistaellenes irányba terelje. Már 1946 végétől, az R.K.P. kezdeményezésére a kormány rátért egyes radikális intézkedések meghozatalára, a társadalmi-gazdasági tevékenységek különböző vetületeinek ellenőrzésére és irányítására, amelyek eltekintettek a piacgazdaság elveitől vagy áthágták azokat.

A Képviselők Háza elfogadta a *Román Nemzeti Bank államosításának és újjászervezésének törvényét*. A legfontosabb pénzügyi központ és az ország egyetlen [pénz]kibocsátási intézménye fontos eszköze lett a nemzetgazdaság ágazatainak pénzügyi támogatásának, hogy az állam ellenőrzését biztosítsa minden köz- és magántulajdonban lévő bank és hitelintézmény fölött, valamint a hitelezés és pénzkibocsátás fölött. [...] Az állam és a Kommunista Párt ellenőrzése és beavatkozása az 1947-es év második felében sokoldalú volt, és magába foglalta a legfontosabb ipari ágazatokat, amelyek termelését jelentős arányban, több mint 50%-ban ellenőrizte.”

(*Istoria Românilor*)

B. „A Securitate közvetlen ellenőrzése alatt zajlott valamennyi letartóztatás és raboskodás a börtönökben, a Duna-Fekete-tenger Csatorna (Canalului Dunăre-Marea Neagră) építőtelepein és a Román Alföldön (Bărăgan). Sztálin parancsára (akinek Gheorghiu-Dej szolgálai módon aláveti magát), 1951 júniusában, a legembertelenebb körülmények között, elkezdődik 10 288 család deportálása a Román Alföldre vagy Moldvába (Moldova). [...] A börtönökben és a lágerekben elképzelhetetlenül durva elnyomó rendszerre térnek át. [...]

A kultúrában ugyanazt a keleti modellt alkalmazzák, mint minden más területen. Ennek következtében megsemmisítik vagy átírják a hagyományos értékeket. Románia kapcsolatai a Nyugattal teljesen megszakadnak. Az oktatást szovjet mintára szervezik át. [...] Még a tankönyveket is oroszról fordítják (ez a nyelv kötelezővé válik a IV. elemi osztálytól). [...] A nemzeti történelmet marxista-leninista elvek és a Szovjetunióval való barátság kritériumai alapján írják át. Az új tanügyi törvény kizárja mindazokat a tanügyi kádereket, akik nem akartak az új rendszerrel együttműködni. [...] Betiltják az ellenzéki sajtót. A Propaganda Minisztérium az Információkért felelős minisztériummá alakul át a sajtó, a rádió, a mozi és a színház ellenőrzése céljából. 1948-ban 8000 könyv- és folyóiratcímet tiltottak be.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

A források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg az **A** szövegben említett politikai alakulatot. **2 pont**
2. Pontosítsatok, a **B** szövegből egy információt a Securitate-re vonatkozóan. **2 pont**
3. Említsétek meg a politikai vezetőt és a történelmi térséget, melyekre mind az **A**, mind a **B** forrás is utal. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint az állam ellenőrző és irányító módszerekkel avatkozik be a gazdaságba. **3 pont**
5. Írjátok a vizsgalapra a **B** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassatok be két alkotmányt, amelyet Romániában, a totalitárius politikai rendszer idején fogadtak el. **6 pont**
7. Említsétek meg az európai demokrácia egy jellemzőjét a XX. század második feléből. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„Havasalföld (Valahia) és Moldva (Moldova) megalapítása között nagy különbség van; az első a Duna (Dunărea) és a Kárpátok (Carpați) között lévő különböző politikai alakulatok egyesüléséből jött létre egy *helyi* vezető, éspedig a Câmpulung-i és az Argeș-i vajda irányításával: tehát ez egy *belső* folyamat. A második létrejött egy külső *hódítási* folyamat eredménye, a Kárpátok, a Dnyeszter (Nistru) és a tenger közötti területnek egy hegyeken túlról érkező vezető általi elfoglalása eredményeként. [...]

A tatárok számos alkalommal törtek be Erdélybe (Ardeal) és Magyarországra; szokásos útvonaluk a moldvai Kárpátok hágóin keresztül vezetett át. [...] Trónra kerülését követően, Lajos [...] egy nagy hadjáratot vezetett [...] ellenük. Ezen részt vettek a máramarosi (Maramureș) románok is Dragoș vezetésével, valamint a székelyek is [...]. A hadjárat teljes sikerrel járt; a tatárokat elkergették a Kárpátoktól keletre eső területekről, akik visszavonultak a Fekete-tenger (Marea Neagră) északi részén lévő síkságra. A tapasztalat viszont megmutatta, hogy Erdélyt hatékonyan csak a Kárpátok keleti oldaláról lehet megvédeni. Ezért [Lajos], a magyar király [...] – úgy tűnik 1352 vagy 1353-ban – egy «őrgrófságot» hozott létre a királyság védelmére, melyet *Dragoș, a máramarosi (Maramureș) románok vajdája* [...] [vezetett]. Ezzel megalakult Moldva, de nem mint független, hanem kezdetben, mint Magyarország királyától függő állam. [...]

1359-ben [...] kerül sor Bogdan érkezésére Máramarosból [...], aki [...] *harccal* biztosította [a moldvai állam] függetlenségét a magyarokkal szemben és egy dinasztiát alapított [...]. Tehát, az új román állam megalapítása hódítás útján történt. *Bogdan karddal foglalta el azokat a tartományokat, amelyek felett később uralkodott.* A bojárok, akiket ő itt talált, a Szeret (Siret), a Prut és ezek mellékfolyóinak völgyeiben található földterületek urai, zömével behódoltak neki és elismerték őt uruknak, és ezért ő továbbra is meghagyta birtokaikat.” (C. C. Giurescu, *Istoria românilor*)

A forrás alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg, az adott forrás alapján, a történelmi térséget ahonnan Bogdan származik. **2 pont**
2. Pontosítsátok a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Nevezzétek meg, az adott forrás alapján, a Kárpátoktól délre lévő román államot és megalapításának módozatát. **6 pont**
4. Említsetek meg, az adott forrás alapján, két Dragoșra vonatkozó információt. **6 pont**
5. Alkossatok, az adott forrásból kiindulva, egy véleményt Bogdan szerepére vonatkozóan a Kárpátoktól keletre lezajlott eseményekben, és támasszátok alá a fenti forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetez egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint a központi intézményeknek fontos szerepük van a Kárpátoktól délre lévő középkori román állam megszervezésében. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használatát.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjatok egy megközelítőleg két oldalas esszét a modern román állam megalakulásáról és fejlődéséről, figyelembe véve a következőket:

- pontosítsátok a modern román államra vonatkozó, XVIII. századi politikai tervezetek kidolgozásának egy okát;
- említsetek meg két, a modern román államra vonatkozó politikai tervezetet a XIX. század első feléből, és mindkettőnek egy-egy jellemzőjét;
- mutassátok be a történelmi eseményt, amely a román állam születéséhez vezetett a XIX. század második felében;
- fogalmazzatok meg egy véleményt Románia (România) fejlődéséről a XIX. század második felében, és támasszátok ezt alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontozódik a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.